

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIEMODLIN NA LATA 2015 – 2025

II Część – Strategia rozwoju

Spis treści

1. Metodologia prac nad Strategią.....	3
2. Wizja i misja oraz kierunku rozwoju do 2025 roku.	4
3. Analiza SWOT.	5
4. Obszary interwencji istotne dla rozwoju gminy.	8
5. Plan operacyjny Strategii: cele strategiczne, operacyjne, zadania oraz kluczowe projekty inwestycyjne.....	10
6. Spójność Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla krajowego i regionalnego.....	13
7. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacja, aktualizacji i promocji Strategii.	14
7.1 Wdrażanie strategii.	14
7.2 Monitoring strategii.....	14
7.3 Ewaluacja strategii.....	14
7.4 Aktualizacja strategii.	14
7.5 Promocja strategii.	14
8. Załączniki	14

1. Metodologia prac nad Strategią.

Budowa planu strategicznego wymaga szeregu działań współzależnych, z których część występuje w pewnej ustalonej kolejności (fazy, kroki), inne zaś równolegle, co w sumie przedstawić można w postaci nurtów kształtowania planu.

Jednym z najważniejszych jest **nurt formułowania celów**, realizowany równolegle do szeregu innych kroków procedury, przy **decydującej roli społeczności lokalnej**. Jego początkiem jest uświadomienie sobie celów – wartości ważnych dla społeczności obszaru. Dopomóc temu może rozpoznanie niezaspokojonych potrzeb i gorących problemów oraz **formułowanie społecznej wizji przyszłości**.

Z celów-wartości wypływać będą kryteria ocen w diagnozie, w tym ocen poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych a także kryteria wyboru zakresu diagnozy. Dla tego zakresu podstawą będą także wstępnie rozpoznane już w tej fazie czynniki sprzyjające (szanse) i niesprzyjające (zagrożenia) tkwiące w otoczeniu obszaru.

Diagnoza prospektywna pozwoliła dokonać oceny cech obszaru i otoczenia pod kątem ich wpływu na przyszłość. Poza ww. rozpoznaniem otoczenia i możliwych jego zmian jej zadaniem była ocena poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, analiza struktury i mechanizmów rozwoju, a przede wszystkim ocena wewnętrznych potencjałów.

Na tej podstawie dokonana została ocena skuteczności istniejącej strategii rozwoju i określenie zakresu potrzebnych zmian, w szczególności w odniesieniu do:

- Wizji oraz misji Gminy oraz systemu celów strategicznych (czy wizja i cele rozwoju są nadal aktualna),
- Koniecznych studiów modeli i koncepcji przyszłych struktur i działalności (realizujących cele).

MISJA GMINY wyraża najwyższego poziomu cele, dostosowane do specyfiki GMINY, ujęte bardzo syntetycznie. Rolą misji jest określenie głównego pola działalności (funkcji) Gminy i jej specyfiki, unikatowości w zakresie oferowanych produktów i warunków, a także koncentracja uwagi uczestników działań strategicznych na istocie strategii i mobilizacja ich do działania.

Budowa struktury celów pozwala na selekcję najważniejszych kierunków działań i najbardziej pożądanых - zarazem osiągalnych - stanów przyszłości Gminy.

Projektowanie strategii jest procesem wymagającym wielokrotnego formułowania i doskonalenia sposobów osiągania celów. Użytecznym narzędziem są scenariusze rozwoju pożądanego uwzględniające hipotezy działań i współoddziaływanie („grę”) podmiotów, sprawdzających zarazem możliwości i warunki zaistnienia tychże struktur i działalności, a przez to realizacji celów.

Tworząc nową strategię rozwoju gminy kierowano się ponadto zasadami:

- **Zasadą zrównoważonego rozwoju** – oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania

możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

- **Zasadą partycypacji** – stanowiącej gwarant praworządności i transparentności gospodarowania przestrzenią i procedur planistycznych. Aktywność społeczna jest niezbędna przy formułowaniu w pierwszej kolejności lokalnych strategii, polityk i prawa miejscowego. Efektywność realizowania polityki przestrzennej wymaga wzmocnienia jakości kapitału ludzkiego i budowy społeczeństwa obywatelskiego, jak również przyjęcia zasady większej partycypacji społecznej, oznaczającej współudział i współodpowiedzialność podmiotów realizujących politykę rozwoju.¹

2. Wizja i misja oraz kierunku rozwoju do 2025 roku.

Wizja formułowana w ramach strategii jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dążą samorząd i społeczność lokalna. Wizja rozwoju opisuje pożądaną stan docelowy w perspektywie kilku – kilkunastu lat. Wizja odpowiada zamierzeniom i aspiracjom oraz oczekiwaniom, wynikającym z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału regionu.

Gmina Niemodlin – atrakcyjne miejsce do zamieszkania, rekreacji oraz prowadzenia działalności gospodarczej w sąsiedztwie Opola i A4, zapewniające wysoką jakość przestrzeni, środowiska naturalnego oraz usług publicznych – społeczeństwo aktywne gospodarczo i społecznie.

Misja, jako nadrzędny cel funkcjonowania jest krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane. Misja przybiera postać rozwiniętego zdania w czasie przyszłym zapowiadającego ogólny trend rozwojowy, zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza mieszkańców.

---

¹ Partycypacja społeczna tworzenia Strategii rozwoju związana była z 3 sesjami warsztatowymi, w trakcie których wypracowano i przedyskutowano najważniejsze założenia strategii. Projekt dokumentu strategii przekazany został do opiniowania szerokiemu gronu mieszkańców gminy Niemodlin w trakcie otwartych konsultacji społecznych.

***Kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju,
gospodarności oraz solidarności – działamy na rzecz
rozwoju społecznego, gospodarczego oraz
przestrzennego gminy Niemodlin.***

Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.

Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy (Ludzie: Wiedza i kształcenie).

Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.

Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.

3. Analiza SWOT.

Mocne strony	Znaczenie	Słabe strony	Znaczenie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeń i potencjał obszarów wiejskich – na których ważną funkcję gospodarczą posiada rolnictwo oraz leśnictwo. 2. Atuty lokalizacyjne gminy związane z położeniem w obrębie Aglomeracji Opolskiej, przy węźle autostrady A4. 3. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy. 4. Miasto Niemodlin - lokalny ośrodek wzrostu społeczno-gospodarczego. 5. Zasoby surowców naturalnych – w tym zasobów mineralnych, które umożliwiają rozwój górnictwa oraz zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. 6. Warunki przyrodnicze – położenie w obrębie Borów Niemodlińskich. 7. Rozwinięta oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna na obszarze gminy. 8. Zasoby materialne dziedzictwa kulturowego. 9. Aktywność społeczna mieszkańców gminy. 10. Zmniejszenie liczby bezrobotnych w gminie. 11. Wzrost dochodów gminy Niemodlin oraz aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych. 	<p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Umiarkowane Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malejąca liczba mieszkańców, za co odpowiada malejąca liczba urodzeń i rosnąca liczba zgonów. Maleje liczba zawieranych małżeństw. Gmina notuje ujemne wskaźniki migracji. 2. Dynamiczny proces starzenia się społeczności gminy. 3. Niedostosowany do standardów ochrony środowiska system zaopatrzenia w ciepło, który wpływa na zjawisko tzw. niskiej emisji. 4. Nierozwinięty system kanalizacji, który wymaga dalszych inwestycji. 5. Niedostosowanie komunikacji rowerowej obsługującej cele społeczno-gospodarcze do wymogów bezpieczeństwa. 6. Duży udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. 7. Niski udział dzieci z obszarów wiejskich w edukacji przedszkolnej. 8. Spadek liczby uczniów szkół podstawowych w gminie Niemodlin, w ciągu najbliższych lat będzie się utrzymywał. 9. Znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych, posiadających niskie kwalifikacje na rynku pracy. 	<p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>
Szanse	Znaczenie	Zagrożenia	Znaczenie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020 2. Przyspieszenie procesów modernizacyjnych i rozwojowych Polski, 	<p>Duże</p> <p>Duże</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystna sytuacja demograficzna kraju i województwa. 2. Trudność konkurowania o zasoby ludzkie z dużymi aglomeracjami, a także w obrębie 	<p>Duże</p>

<p>m. in. wskutek inwestycji zrealizowanych w ciągu ostatnich lat – w szczególności inwestycji infrastrukturalnych oraz w kapitał ludzki a także napływu inwestycji zagranicznych.</p> <p>3. Rosnąca rola aglomeracji opolskiej w moderowaniu procesów rozwojowych i regionu.</p> <p>4. Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Niemodlin w Aglomeracji Opolskiej.</p> <p>5. Inwestycje rozwojowe w kierunku działań opartych na innowacyjności, edukacji i impecie cyfrowym.</p> <p>6. Korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości.</p> <p>7. Rosnąca rola inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.</p>	<p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>	<p>Aglomeracji Opolskiej.</p> <p>3. Niekorzystne dla rozwoju gospodarczego uwarunkowania prawne.</p> <p>4. Nieefektywna współpraca i polityka rozwoju w obrębie aglomeracji opolskiej oraz województwa.</p>	<p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>
--	--	---	---

4. Obszary interwencji istotne dla rozwoju gminy.

Konfrontacja priorytetów strategii rozwoju z 2008 z celami strategicznymi projektowanej strategii.

Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.

Priorytet - Poprawa stanu infrastruktury na terenie gminy

- Poprawa układu komunikacyjnego – *raczej tak ale poza kompetencjami gminy*
- Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy – *w trakcie, na bieżąco*
- Rewitalizacja obszaru miasta Niemodlin, w tym istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów zabytkowych – *częściowo tak, wymaga jeszcze poprawa układu drogowego wokół Rynku*
- Budowa kanalizacji w gminie Niemodlin - *zrealizowano*
- Ochrona zabytków – *na bieżąco*
- Rewitalizacja terenów zielonych – *na bieżąco*
- Modernizacja infrastruktury społecznej, w tym bazy oświatowej i kulturowej – *na bieżąco*
- Rozwój bazy sportowo – rekreacyjnej – *na bieżąco*
- Rozwój szerokopasmowego Internetu - *tak*
- Wspieranie działań na rzecz poprawy bazy noclegowo – turystycznej – *tak, ale słabe kompetencje*
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego, szczególnie indywidualnego – *tak, na bieżąco*

Priorytety - Ochrona środowiska

- Poprawa gospodarki ściekowej w gminie - budowa kanalizacji - *aktualne*
- Wdrożenie programu segregacji odpadów w miejscu ich powstawania - *zrealizowane*
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - *realizowane*
- Wdrożenie programu likwidacji azbestu - *wdrożono*
- Ochrona wód powierzchniowych i powietrza - *aktualne*
- Edukacja ekologiczna – *aktualne*

Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy.

Priorytety - Rozwój zasobów ludzkich

- Podniesienie poziomu wykształcenia i wspieranie kształcenia ustawicznego – *raczej nieaktualne*
- Upowszechnianie edukacji przedszkolnej – *aktualne*
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży – *raczej poza kompetencjami gminy*
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców – *aktualne*
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych – *raczej poza kompetencjami gminy*
- Wspieranie rodzin objętych pomocą społeczną – *aktualne, na bieżąco*
- Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – *aktualne, na bieżąco*
- Działania edukacyjne na terenach popegeerowskich – *nieaktualne*

Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.

Priorytet - Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza w gminie

- Utworzenie Gminnego Wykazu Terenów Inwestycyjnych – *tak, aktualne*
- Wspieranie działań około biznesowych – *raczej brak kompetencji*
- Promowanie postaw i działań proprzedsiębiorczych – *raczej brak kompetencji*
- Działania na rzecz zwiększenia zatrudnienia i ograniczenia bezrobocia – *raczej brak kompetencji*
- Działania na rzecz utworzenia Samodzielnej Strefy Ekonomicznej – *raczej brak kompetencji*

Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.

Priorytety - Rozwój obszarów wiejskich

- Współpraca z partnerami zagranicznymi – *tak, aktualne*
- Udział w Odnowie Wsi oraz Leader w ramach Programu Rozwój Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 – *tak*
- Rewitalizacja infrastruktury na terenach wiejskich – *raczej nieaktualne*
- Wspieranie inicjatyw lokalnych – *aktualne, ważne*
- Rozwój agroturystyki – *raczej poza kompetencjami gminy*

Priorytety - Turystyka i rekreacja – generalnie tylko funkcja rekreacyjna

- Opracowanie szlaków turystycznych.
- Rozwój bazy noclegowej.
- Rozwój infrastruktury turystycznej.
- Rozwój bazy rekreacyjno -sportowej.
- Promocja gminy.

Uwagi zebrane w trakcie spotkania

CEL 1

- Dopisać w odniesieniu do przestrzeni publicznej – wspieranie działań na rzecz uporządkowania ładu (przestrzeni) publicznej
- Dopisać w odniesieniu do opieki zdrowotnej – na podstawie „Strategii Gminnego Ośrodka Zdrowia” – materiał ma być przekazany drogą elektroniczną do IPC
- Dopisać w odniesieniu do zachowania dziedzictwa kultury – miejsca pamięci (ich ochrona)?

CEL 2 – nie było uwag

CEL 3 – nie było uwag

CEL 4

- Dopisać w 4.4 – zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju – i ewentualnie (?) – wykorzystanie bogactw naturalnych

5. Plan operacyjny Strategii: cele strategiczne, operacyjne, zadania oraz kluczowe projekty inwestycyjne.

Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.

Cele operacyjne	Zadania
1.1 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Renowacja zabytków, rewitalizacja przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego i tworzenie miejsc atrakcyjnych dla mieszkańców i turystów. 2. Poprawa estetyki, stanu technicznego obiektów i terenów zdegradowanych. 3. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni, parków, placów zabaw, etc. – we współpracy ze społecznością lokalną. 4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych. 5. Budowa dróg rowerowych. 6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej. 7. Rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej. 8. Przeciwdziałanie niskiej emisji oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. 9. Ochrona zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego (w tym ochrona obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci). 10. Ochrona zasobów przyrodniczych. 11. Modernizacja oświetlenia ulicznego Gminy.
1.2 Poprawa jakości i dostępności usług	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usprawnienie transportu publicznego – w celu przeciwdziałania wykluczeniu ze względu na

<p>publicznych.</p>	<p>położenie. 2. Poprawa jakości i dostępności świadczenia wybranych usług publicznych (poprzez e-usługi, utrzymanie wysokiego standardu obsługi mieszkańców, dostosowanie przestrzeni dla osób niepełnosprawnych). 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych. 4. Działania na rzecz poprawy zdrowia i jakości opieki zdrowotnej mieszkańców - na podstawie „Strategii Gminnego Ośrodka Zdrowia”. 5. Realizacja działań na rzecz pomocy społecznej – monitoring potrzeb i dostosowanie pomocy do realnych potrzeb. 6. Podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych.</p>
<p>1.3 Kształtowanie atrakcyjnej oferty czasu wolnego.</p>	<p>1. Kształtowanie wysokiej jakości oferty kultury fizycznej – dostosowanej do potrzeb wybranych różnych grup wiekowych. 2. Kształtowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej – promocja oraz dostępność do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.</p>
<p>1.4 Kształtowanie i promocja oferty do zamieszkania dla nowych mieszkańców.</p>	<p>1. Realizacja zadań związanych z planowaniem przestrzennym (powiększanie terenów objętych MPZP, prowadzenie dialogu z mieszkańcami). 2. Wsparcie procesów budownictwa mieszkaniowego. 3. Aktywna promocja oferty mieszkaniowej i inwestycyjnej gminy. 4. Wdrażanie wysokiej jakości obsługi inwestorów indywidualnych w gminie.</p>

Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy.

Cele operacyjne	Zadania
<p>2.1 Wspieranie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców.</p>	<p>1. Promocja i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości – działalność inkubatorów przedsiębiorczości. 2. Wspieranie mieszkańców w rozwijaniu działalności gospodarczej - bieżąca komunikacja potrzeb lokalnych przedsiębiorców oraz możliwości gminy. 3. Marketing produktów, usług oraz przedsięwzięć lokalnych.</p>
<p>2.2 Prowadzenie edukacji na wysokim poziomie.</p>	<p>1. Wspieranie mieszkańców w zdobywaniu nowych umiejętności i wiedzy. 2. Realizacja działań na rzecz wysokiej jakości oferty</p>

	<p>edukacyjnej (zajęcia pozaszkolne, inwestowanie w kadre oświatową).</p> <p>3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa gminy.</p>
2.3 Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców.	<p>1. Wspieranie działalności i aktywności organizacji społecznych w gminie oraz promocja wolontariatu.</p> <p>2. Aktywizacja młodzieży – pobudzanie do aktywności społecznej, w tym integracja wielopokoleniowa.</p> <p>3. Kształtowanie oferty dla seniorów – w szczególności aktywności społecznej seniorów, wykorzystanie ich wiedzy i zaangażowania – dzienne domy opieki dla seniorów.</p> <p>4. Budowanie lokalnej tożsamości i przywiązania do gminy, w tym poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego, tradycji (nie- i materialnych) oraz poprzez produkty lokalne.</p> <p>5. Integracja osób niepełnosprawnych z społeczeństwem.</p>

Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.

Cele operacyjne	Zadania
3.1 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej w oparciu o tereny inwestycyjne na obszarze gminy.	<p>1. Wyznaczenie terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych w MPZP.</p> <p>2. Budowa i kształtowanie infrastruktury terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych.</p>
3.2 Aktywne przyciąganie i profesjonalna obsługa inwestorów (promocja, system zachęt podatkowych, funkcja opiekuna inwestora).	<p>1. Stworzenie systemu zachęt do inwestowania na obszarze gminy.</p> <p>2. Stworzenie w gminie stanowiska obsługi/opieki nad inwestorami.</p> <p>3. Promocja gospodarcza gminy, w tym promocja oferty inwestycyjnej wraz z opisem walorów lokalizacyjnych dla działalności gospodarczej.</p> <p>4. Współpraca z sąsiednimi gminami przy tworzeniu obszarów aktywności gospodarczej oraz przyciąganiu inwestorów. Integracja promocji gospodarczej z działaniami sąsiednich gmin.</p>

Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.

Cele operacyjne	Zadania
4.1 Wspieranie współpracy przedsiębiorców z gminy – w celu wymiany wiedzy, zwiększania	<p>1. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących potencjał gospodarczy obszarów wiejskich gminy.</p> <p>2. Wspieranie współpracy przedsiębiorców – w celu</p>

konkurencyjności lokalnych grup przedsiębiorców, tworzenia powiązań gospodarczych (gospodarka lokalna).	wymiany wiedzy, zwiększania konkurencyjności lokalnych grup przedsiębiorców, tworzenia powiązań gospodarczych.
4.2 Wspieranie tworzenia i wchodzenia na rynek produktów lokalnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań na rzecz analizy i rozwoju potencjału produktów lokalnych. 2. Aktywna współpraca i działanie w ramach struktur ponadlokalnych na rzecz wsparcia rozwoju powiązań gospodarczych i rozwoju produktów lokalnych.
4.3 Wspieranie rozwoju turystyki oraz oferty rekreacyjnej gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym szlaków turystycznych. 2. Aktywna współpraca i działanie w ramach struktur ponadlokalnych na rzecz rozwoju produktów turystycznych regionu oraz promocji turystyczne.
4.4 Wspieranie wykorzystania atutów przestrzeni i środowiska gminy do rozwijania odnawialnych źródeł energii.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie atutów przestrzeni gminy do rozwijania OZE, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

PROJEKTY INWESTYCYJNE

(DO UZUPEŁNIENIA)

6. Spójność Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla krajowego i regionalnego.

7. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacja, aktualizacji i promocji Strategii.

7.1 Wdrażanie strategii.

7.2 Monitoring strategii.

7.3 Ewaluacja strategii.

7.4 Aktualizacja strategii.

7.5 Promocja strategii.

8. Załączniki

Załącznik 1. Raport z badań ilościowych.

Załącznik 2. Raport z badań jakościowych.

Załącznik 3. Lista zadań wraz z określeniem okresu ich realizacji, szacunkowych kwot, funduszy unijnych, z których można pozyskiwać ewentualne wsparcie, zgodnie z dokumentami programowymi na lata 2014 – 2020.

Załącznik 4. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (jeśli konieczna).